

---



---

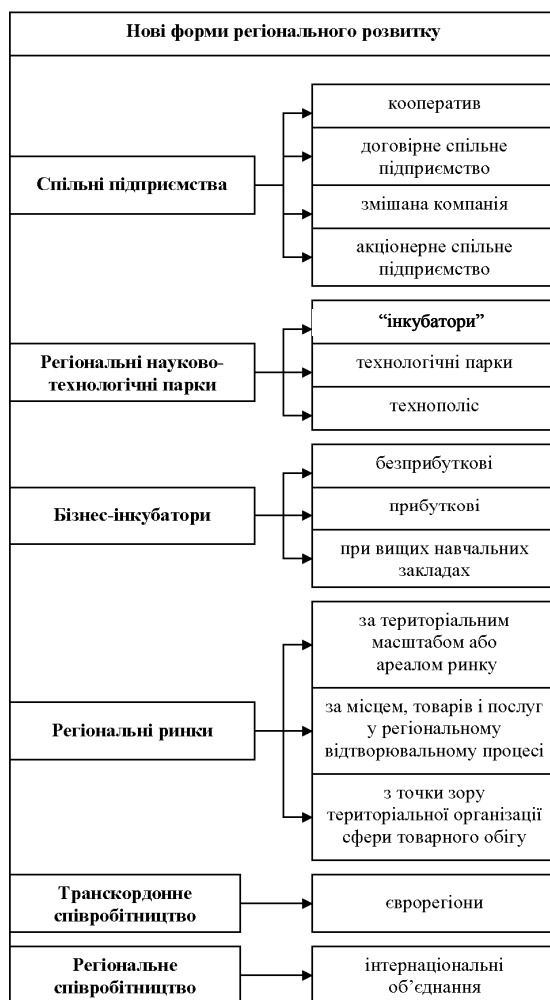
## Тема 7

# НОВІ ФОРМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

---



---



#### План семінарського заняття

1. Спільне підприємство як форма міжнародного співробітництва.
2. Сутність регіональних науково-технологічних парків.
3. Технополіси.
4. Інкубатори та етапи проходження через нього.
5. Види регіональних ринків.
6. Групи регіональних ринків.
7. Чинники, які зумовлюють рівень співробітництва прикордонних регіонів.
8. Реалізація транскордонного співробітництва на локальному та регіональному рівні.
9. Глобалізація регіонального співробітництва.
10. Участь України в різних формах регіонального та транскордонного співробітництва.

#### Ключові поняття

**Бізнес-інкубатор** – інноваційна структура, яка першочергово підтримує інноваційне підприємництво та тих підприємців, які з будь-яких причин не можуть самостійно розпочати власну справу.

**Науково-технологічний парк** – комплекс дослідних інститутів, лабораторій, дослідних заводів, створюваних на заздалегідь підготовлених територіях навколо великих університетів з розвинутою інфраструктурою.

**Регіональний ринок** – сукупність високоспеціалізованих соціально-економічних процесів і відносин у сфері обігу, що формуються під впливом особливостей попиту і пропозиції кожного територіально-адміністративного утворення.

**Спільне підприємство** – суб'єкт підприємництва, заснований на об'єднанні майна різних власників.

**Технополіс** – самодостатнє міське утворення з науково-дослідними установами, навчальними закладами, високотехнологічними і наукомісткими підприємствами, житловими масивами, об'єктами обслуговування та рекреації, комунікаціями.

**Транскордонне співробітництво** – сукупні прикордонні території двох або більше сусідніх держав з високим наявним або потенційним рівнем прикордонного співробітництва.

**Теми рефератів**

1. Підприємство – первинна ланка у структурі народногосподарського комплексу.
2. Зони вільного підприємництва – форма територіальної організації продуктивних сил.
3. Перспективи економічної співпраці країн Чорноморського економічного союзу.
4. Природні та соціально-економічні передумови розвитку й розміщення фермерського господарства в Україні.
5. Регіональні інноваційні науково-технічні структури.

**Тести для самоконтролю**

1. Самодостатнє міське утворення з науково-дослідними установами, навчальними закладами, високотехнологічними і наукомісткими підприємствами, житловими масивами, об'єктами обслуговування та рекреації, комунікаціями носить назву:

- а) технопарк;
- б) технополіс;
- в) науково-технологічний парк;
- г) інкубатор.

2. Головна функція технополісу полягає в:

- а) створенні рівноваги між чисельністю зайнятого та працездатного населення, що базується на врахуванні виробничо-творчих інтересів і передбачає можливість працевлаштування населення не тільки на визначений час, але й на перспективу;
- б) перенесенні високих технологій зі сфери фундаментальних розробок у виробництво;
- в) сприянні комерціалізації науки;
- г) максимальному використанні унікального науково-виробничого та трудового потенціалу великого міста, його зручного економіко-географічного положення через формування життєво важливої для інноваційної діяльності інфраструктури.

3. Договірне об'єднання різних підприємств, що створено для спільного виконання господарських, наукових, культурних, управлінських та інших функцій – це:

- а) консорціум;
- б) картель;
- в) асоціація;
- г) холдинг.

4. Побудуйте ранжирований ряд алгоритму створення технополісів:
- а) державне (урядове сприяння);
  - б) підготовка програми розвитку технополісу;
  - в) формування основних напрямів діяльності;
  - г) затвердження програми.
5. Вкажіть головну умову створення технополісу:
- а) наявність наукомістких підприємств і фірм, що приваблюють власників капіталу і спонукають їх до вкладення коштів у нову справу;
  - б) наявність бізнес-інкубатору;
  - в) наявність університету, академічних або інших науково-дослідних інститутів;
  - г) координація наукових досліджень і розробок при підготовці висококваліфікованих спеціалістів.
6. До безприбуткових бізнес-інкубаторів відносять ті, що:
- а) не надають пільги при здаванні в оренду свого майна;
  - б) працюють при вищих навчальних закладах;
  - в) створюють інноваційну продукцію;
  - г) працюють із залученням коштів місцевих органів влади, зацікавлені у створенні робочих місць та економічному розвитку регіону.
7. Головне призначення бізнес-інкубатора полягає в:
- а) максимальному наближенні науки і виробництва;
  - б) першочерговій підтримці малого, переважно інноваційного, підприємництва;
  - в) освоєнні ринку наукомісткої продукції;
  - г) комерціалізації наукових досліджень, забезпеченні швидкого і ефективного впровадження їх результатів у практику.
8. Сукупність високоспеціалізованих соціально-економічних процесів і відносин у сфері обігу, що формуються під впливом особливостей попиту і пропозиції кожного територіально-адміністративного утворення – це:
- а) технополіс;
  - б) фінансово-промислова група;
  - в) регіональний ринок;

г) спільне підприємство.

9. Споживчий ринок, ринок засобів виробництва, ринок капіталу і цінних паперів, ринок праці відносяться до видів регіональних ринків залежно від:

- а) територіального масштабу;
- б) ареалу ринку;
- в) економічної регіоналізації регіону;
- г) місця товарів і послуг у регіональному відтворювальному процесі.

10. Термін “спільне підприємство” відповідно до законодавства трактується як:

- а) підприємство за участю, крім українських, іноземних партнерів;
- б) підприємство за участю іноземного капіталу;
- в) суб'єкт підприємництва, заснований на об'єднанні майна різних власників;
- г) організаційна структура міжнародного співробітництва, яка здійснює свою виробничу діяльність через прямі інвестиції відповідних фірм і компаній.

#### **Контрольні запитання**

1. Які особливості та тенденції розвитку спільних підприємств в Україні?
2. У чому проявляється подвійність змісту терміна “спільне підприємство”?
3. Які можливі заходи для поліпшення розвитку спільних підприємств в Україні?
4. Які проблеми вирішуються за умови створення технополісів?
5. Охарактеризуйте основні етапи створення технополісів.
6. Які регіони України найбільш придатні для створення технопарків?
7. У чому полягає сутність трансфертної технології технополісів та технопарків?
8. Яка функціональна сутність бізнес-інкубаторів?
9. Проаналізуйте досвід створення бізнес-інкубаторів в Україні.
10. Охарактеризуйте організаційну структуру Чорноморської зони економічного співробітництва та її завдання.

#### **Практичні завдання**

Таблиця 7.1

**Кількість об'єктів інноваційної інфраструктури підприємництва в Україні**

Об'єкти інноваційної інфраструктури	Роки						Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Бізнес-інкубатори							
Бізнес-центри							
Регіональні фонди підтримки підприємництва							
Технопарки							
Технополіси							

2. Відомо, що в Україні практично єдиними на сьогодні ефективно діючими механізмами, які забезпечують зв'язок науки з виробництвом і надають комплекс інфраструктурних послуг за рахунок спеціального режиму виконання інноваційних проєктів, є технопарки. Проведіть аналіз щодо ефективності їх діяльності в

Таблиця 7.2

**Техніко-економічні показники діяльності технопарків України**

Показники	Роки					Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	
Проекти технопарків: – усього зареєстрованих – у т.ч. виконується – прийнято нових						
Реалізація інноваційної продукції усього, млн грн. у т.ч. експорт						
Обсяги імпорту, млн грн.						
Нараховано податків та мит, млн грн. у т.ч. перераховано до бюджету						

**Регіональна соціально-економічна політика**

*Продовження табл. 7.2*

Усього робочих місць, од. в т.ч. створено нових						
Обсяги інвестицій, млн грн.						
Обсяги кредитів, млн грн.						

3. Визначте частку продукції технопарків у загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції промисловості України.

*Таблиця 7.3*

**Реалізація інноваційної продукції в Україні**

Показники	Роки					Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	
Обсяги реалізації промислової продукції, млн грн.						
Обсяги реалізації інноваційної продукції, млн грн.						
Частка інноваційної продукції в промисловій продукції, %						в.п.*
Обсяги реалізації інноваційної продукції технопарків, млн грн.						
Частка інноваційної продукції технопарків в інноваційній продукції промисловості, %						в.п.

*Примітка:* в.п. – відсоткові пункти

4. Проаналізуйте в динаміці зміну кількості суб'єктів ЄДРПОУ за деякими організаційно-правовими формами господарювання (табл. 7.4) в Миколаївській області.

Таблиця 7.4

**Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за деякими організаційно-правовими формами господарювання в Миколаївській області**

Суб'єкти ЄДРПОУ	Роки						Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Всього							
у тому числі							
Іноземні підприємства							
Дочірні підприємства							
Підприємства об'єднання громадян							
Підприємства споживчої кооперації							
Спільні підприємства							
Акціонерні товариства							
Кооперативи							
Асоціації							
Консорціуми							
Концерни							
Кредитні спілки							
Товарні біржі							
Технопарки							

**Рекомендована література**

1. Ачкасов А.Є. Основні підходи до приватизації // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 9. – С. 3-6.
2. Бобиль В. Розвиток малого та середнього підприємництва як складова соціально-економічної стабільності сучасної України // Україна: Аспекти праці. – 2008. – № 3. – С. 35-38.
3. Боярко І.М. Особливості єврорегіональної моделі прикордонного співробітництва // Економіка промисловості. – 2002. – № 1. – С. 9-13.
4. Буряк П.Ю. Інтегровані підприємницькі структури: перспективи розвитку в Україні / НАН України; Інститут регіональних досліджень – К.: Логос, 2003. – 564 с.



5. Гава Ю.В. Інтелектуальний капітал – шлях до економічного зростання України // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 4. – С. 129-134.
6. Говоруха Ж.А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 8. – С. 107-115.
7. Денисенко М.П., Воронкова Т.Є., Ладика С.В. Проблеми формування національної інноваційної системи України // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4. – С. 73-81.
8. Денисюк В.А. Високі технології і високонауковомі галузі – ключові напрями в інноваційному розвитку // Економіст. – 2005. – № 5. – С. 76-81.
9. Зайцева Н.В. Цілі та задачі створення промислово-фінансових груп на сучасному етапі розвитку економіки України // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 4. – С. 65-72.
10. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навч. посіб. – Суми: ВТД “Універ. книга”. – 278 с.
11. Камко Г.М. Методичний підхід до вимірювання розвитку малого бізнесу в містах і селах регіону // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – С. 169-179.
12. Лавел Д., Засядлы К., Круковски К., Матусьяк К., Мажевська М. Инкубаторы предпринимательства. – К.: Украинская ассоциация бизнес-инкубаторов и инновационных центров, 2002. – 244 с.
13. Микитюк О.П. Розвиток бізнес-інкубаторів та їх роль у підтримці малого підприємництва // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 11. – С. 98-106.
14. Михайловська О.В. Єврорегіони – як форма транскордонного співробітництва // Управління регіональним розвитком: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Сімферополь, 6 грудня 2002 р.). – Сімферополь: Кримська академія природоохоронного та курортного будівництва, 2003. – С. 66-70.
15. Мікула Н.А. Перспективи участі областей України в Єврорегіонах // Економіка промисловості. – 2003. – № 1. – С. 34-39.
16. Петрина М. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 35-40.
17. Пономарьов І.Ф., Гайдаатов О.В. Бізнес-інкубатори як елемент інфраструктури малого підприємництва: закордонний досвід і

- перспективи його використання в Україні) // Економіка промисловості. – 2002. – № 1 (15). – С. 27-32.
18. Солоха Д.В. Інноваційний розвиток як запорука забезпечення економічного зростання // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 6. – С. 25-30.
  19. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 254 с.: іл.
  20. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2002. – 374 с.
  21. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.: іл.
  22. Студенников І. Транскордонне співробітництво та його місце в регіональному розвитку // Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України / За ред. С. Максименка, Київський центр Інституту Схід-Захід. – К., 2000. – № 8. – С. 27-33.
  23. Товстиженко О.В. Структурна перебудова вітчизняного виробництва // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 12. – С. 5-8.
  24. Федірко О.А. Інститути технологічного трансферту як головна ланка національних інноваційних систем // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 2. – С. 136-150.
  25. Федулова Л.І. Корпоративні структури в стратегії соціально-економічного розвитку регіонів // Регіональна економіка. – 2007. – № 3. – С. 7-17.
  26. Федулова Л.І. Управління інноваційним розвитком регіону // Регіональна економіка. – 2005. – № 2. – С. 37-47.
  27. Шандра В.М. Механізм технологічного оновлення економіки інноваційного спрямування: структура, задачі, функції, принципи // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 12. – С. 9-16.